III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE TÄISKOGU 558. ISTUNGJÄRK – INTERACTIO, 24.2.2021–25.2.2021

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemadel „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Õiglase ja lihtsa maksustamise tegevuskava, millega toetatakse majanduse taastamise strateegiat““

(COM(2020) 312 final)

„Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Hea maksuhaldustava ELis ja mujal““

(COM(2020) 313 final)

ja

„Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta“

(COM(2020) 314 final – 2020/0148 (CNS))

(2021/C 155/02)

Raportöör: **Krister ANDERSSON**

Kaasraportöör: **Javier DOZ ORRIT**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Liidu Nõukogu, 28.7.2020
	Euroopa Komisjon, 12.8.2020
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 113 ja 115
Vastutav sektsioon	majandus- ja rahaliidu, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	12.2.2021
Vastuvõtmine täiskogus	24.2.2021
Täiskogu istungjärk nr	558
Hääletuse tulemus	220/0/7
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. **Järeldused ja soovitused**

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab üldjoontes komisjoni õigusaktide ettepanekuid ja kiidab komisjoni koordineerimist üleilmse üksmeele saavutamiseks OECD / kaasava raamistiku tasemel peetud globaalsete arutelude teel.

1.2. Komitee nõustub komisjoni käsitlusviisiga, et hea maksuhaldustava – õiglase maksustamise alus – nõuab maksustamise läbipaistvust tänu maksuhaldurite vahelisele teabevahetusele, õiglast maksukonkurentsi, kahjulike maksumeetmete puudumist, tulemuslikumaid maksumeetmeid ja rahvusvaheliselt kokkulepitud standardite kohaldamist.

1.3. Lisaks nõustub komitee komisjoniga selles, et maksukonkurents ei ole eraldiseisev probleem ([1]) Siiski on väljendatud muret ELis esineva ebaausa maksukonkurentsi pärast, mis soodustab maksustamise vältimist. Komitee leiab, et tõhus rahaliit nõuab sidusat maksupoliitikat ja oma liikmete maksueeskirjade järjepidevust.

1.4. Komitee toetab komisjoni algatust käitumisjuhend läbi vaadata ja kiidab asjaolu, et komisjoni ettepanekus on nõuetekohaselt arvestatud OECD tööga ja rahvusvaheliselt kokkulepitud standardite omaksvõtmisega, eriti seoses üldiste põhimõtetega, mis aitavad saavutada äriühingute tegeliku minimaalse maksumäära.

1.5. Komitee hinnangul tuleks käitumisjuhendi tulemust ja saavutusi tihedamini värskendada ja kodanikuühiskonnale ligipääsetavaks teha, mis vastaks komisjoni eesmärgile muuta tegevusjuhendiga seotud konkreetne tegevus ja tulemused läbipaistvamaks.

1.6. Komitee toetab komisjoni otsust seadusandliku sekkumise kohta, mille eesmärk on tugevdada maksuhaldurite koostööd ja suurendada siseturul rakendatavate menetluseeskirjade ühtlustatust.

1.7. Komitee jagab komisjoni seisukohta, et maksupettus ja maksudest kõrvalehoidmine ohustavad endiselt riigi rahandust, eriti kriisi ajal, mis ilmneb selgelt komisjoni uusimatest prognoosidest. Kuna üksikisikud hoiavad kõrvale rahvusvahelistest maksudest, mis hõlmavad üksikisiku tulumaksu, kapitali tulumakse ning omandi- ja pärandimakse, jäi uusimatel andmetel ELis saamata hinnanguliselt 46 miljardit eurot maksutulu. Käibemaksudest saamatajäänud tulu küündib seevastu hinnanguliselt 140 miljardi euroni, millest 50 miljardit on seotud piiriülese pettusega ([2]).

1.8. Komitee märgib, et äriühingu tulumaksu vältimisest tulenev hinnanguline alalaekumine väheneb ([3]), ulatudes mitme hinnangu kohaselt umbes 35 miljardi euroni aastas – see on väiksem komisjoni eelmisest hinnangust (umbes 50–70 miljardit eurot), mis anti enne maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise vastaste meetmete sisseviimist-Komisjon analüüsis ka sellise paranemise ja komisjoni eelmise koosseisu maksustamise vältimise vähendamiseks tehtud seadusandliku töö vahelist seost ([4]). Kuid see valmistab jätkuvalt muret olukorras, kus avaliku sektori kulutused majanduse ja ühiskonna toetamiseks on nii olulised.

1.9. Tõhusust ei ole võimalik saavutada ilma aktiivse võitluseta maksukuritegevuse ja maksudest kõrvalehoidmise vastu, mida tuleb parandada tõhustatud halduskoostöö ja rohkem ühtlustatud õigusraamistiku abil. Maksuraamistikku ei saa pidada õiglaseks, kui mõnel liikmesriigil on võimalus sellest kergesti mööda hiilida, heidutades niiviisi teisi ja pärssides tõhusust.

1.10. Võttes arvesse praegust 27 erinevast maksusüsteemist tingitud keerulist olukorda ja mõeldes sellele, kui raskeks teeb selline mudelite paljusus elu piiriüleselt tegutsevatele ettevõtjatele ja üksikisikutele, innustab komitee liikmesriike oma maksuaruandluse nõudeid ühtlustama ja maksuhaldurite koostööd parandama, kaitstes samal ajal nende maksusuveräänsust.

([1]) „See [käitumisjuhend] lähtub eeldusest, et kuigi riikidevaheline maksukonkurents ei ole iseenesest problemaatiline, on vaja ühiseid põhimõtteid selle kohta, mil määral saavad riigid kasutada oma maksukordi ja -poliitikat ettevõtjate ja kasumi ligimeelitamiseks. See on eriti oluline ühtsel turul, kus aluslepingust tulenevad vabadused suurendavad kasumi ja investeeringute liikuvust.“ (COM(2020) 313 final, lk 3).

([2]) Vt ka „Käibemaksulõhe – ELi liikmesriikidel jäi 2018. aastal saamata 140 miljardit eurot käibemaksutulu ja 2020. aastal võib see summa koroonaviiruse tõttu suureneda“ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_20_1579.

([3]) COM(2020) 312 final, lk 5. On muidki hinnanguid, näiteks hindab Euroopa Parlament finantskuritegude, maksudest kõrvalehoidmise ja maksustamise vältimisest tuleneva kahju 190 miljardile eurole. Võttes aluseks OECD ulatusliku töö maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise aruandes (meede 11), ulatus saamata jäänud maksutulu kogu maailmas enne maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise vastaste meetmete rakendamist umbes 100–240 miljardi USA dollarini ehk 0,35 protsendini maailma SKPst. Euroopa Komisjoni hinnangul moodustas ELi osa ligikaudu 50–70 miljardit eurot, enne kui liikmesriigid leppisid kokku I ja II maksustamise vältimise vastases direktiivis.

([4]) Eelmise viieaastase ametiaja jooksul esitas Euroopa Komisjon 20 olulist seadusandlikku ettepanekut.

1.11. Komisjoni kavandatud 25 meedet tunduvad mõistlikud. Enamik neist on seotud käibemaksuga, mis on asjakohane, kuna selles valdkonnas jääb saamata väga suur osa maksutulust. Meetmeid on siiski kirjeldatud väga lühidalt ja praegu on raske täielikult hinnata nende spetsiifilist mõju Euroopa kodanike ja ettevõtjate igapäevaelule.

1.12. Üleminek ühtsele käibemaksukohustuslasena registreerimisele on väga teretulnud. See on oluline samm süvendatud ühtse turu loomise poole, vähendades ebakindlust ja piiriülese tegevuse kulusid.

1.13. Komitee pooldab Euroopa Komisjoni ettepanekut käibemaksu aruandlusnõuete ajakohastamise ja ühtlustamise kohta tehingupõhise (reaalajas) aruandluse ja e-arvete laiema kasutamise teel.

1.14. Komiteel on heameel ka finantsteenuste käibemaksustamise võimaliku läbivaatamise üle. Vaja on põhjalikku mõjuhinnangut, sealhulgas finantsteenuste käibemaksuga maksustamist kolmandates riikides.

1.15. Komitee toetab komisjoni algatust – ELi maksukuulekuse alase koostöö raamistikku –, mis põhineb maksuhaldurite suuremal usaldusel ja koostööl piiriüleste maksuküsimuste lahendamisel. Selles raamistikus on tähtis VKEsid suuremate ettevõtetega võrdväärselt kohelda. Komitee märgib, et VKEdel on oluliselt suurem nõuete täitmisega seotud koormus kui suurtel rahvusvahelistel ettevõtetel, ning kutsub komisjoni üles võtma meetmeid VKEde koormuse vähendamiseks.

1.16. Komitee peab maksutagastuse küsimust äärmiselt oluliseks, eriti aga praegusel kriisiajal, mil nii üksikisikuid kui ka ettevõtjaid ohustab tõsiselt vähene likviidsus.

1.17. Komitee innustab komisjoni hindama, kuidas saaks juurutada lihtsama ja ühtsema halbadelt laenudelt deklareeritud käibemaksu hüvitamise mehhanismi. See mehhanism peaks tagama, et ettevõtjatel oleks võimalik maksuhaldurilt kiiresti ja õigel ajalsisse nõuda käibemaks, mida nad ei ole veel oma klientidelt saanud, ent mis on maksuhaldurile juba tasutud.

1.18. Komitee peab väga tähtsaks selgete ja rahvusvaheliselt sidusate maksu- ja tööhõiveeeskirjade olemasolu digiplatvormide jaoks. Komitee toetab digiplatvormide läbipaistvamaks muutmiseks tehtavaid jõupingutusi, mille eesmärk on vältida sissetulekute ebaühtlast deklareerimist, millega kaasneb suur maksudest kõrvalehoidmise oht. Aruandlusnõuded ja maksuvormid peaksid olema kõigis liikmesriikides ühesugused.

1.19. Komitee rõhutab, et ühisauditeid, mis on põhimõtteliselt kasulik ja tõhus töövahend, tuleks teha silmas pidades maksumaksjate õigusi, sh Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti mis puudutab kaitseõigust ja nendega seonduvate menetlus- ja oluliste eeskirjade prognoositavust ning selliseid tõendeid, mida süüdistust ettevalmistavad maksuhaldurid koguvad võimalike sanktsioonide rakendamiseks.

1.20. Kuigi maksualast koostööd mittetegevate riikide ja jurisdiktsioonide loetellu kuulujate tegevus on paranenud, on välja petetud, kõrvale hoitud, välditud ja pestud raha kogumaht jätkuvalt nii suur, et teha tuleb tõsisemaid jõupingutusi.

1.21. Komitee kiidab heaks komisjoni seisukoha, et aeg on loetelu üle vaadata ja mõelda, kuidas seda tõhusamaks ja õiglasemaks muuta, võttes arvesse ka globaalse digimajanduse uusi probleeme. Komitee toetab komisjoni kriteeriumi võimaldada konkreetsetel madala riski või vähese suutlikkusega jurisdiktsioonidel, kes on loetellu kantud või loetellu kandmise ohus, parandada mõistliku aja jooksul oma hea maksuhaldustava ja läbipaistvuse standardeid.

1.22. Komitee on esitanud ettepaneku ([5]) luua Euroopa pakt, et võidelda tõhusalt maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise, maksustamise vältimise ja rahapesu vastu. Komitee kutsus Euroopa Komisjoni üles looma poliitilise algatuse, millesse on kaasatud riikide valitsused ja teised ELi institutsioonid, et saavutada kõnealune eesmärk, edendades vajalikku konsensust ja kaasates kodanikuühiskonda. Liikmesriikide koostöö peab olema selle pakti peamine tugisammas.

1.23. Komitee rõhutab, et laiem koostöö kodanikuühiskonna organisatsioonide ja valitsuste vahel võiks üldiselt aidata suurendada teadlikkust keskkonnamaksudest ning hoogustada arengut, luues arengumaades ja arenenud riikides õiglasemad ja kestlikumad ühiskonnad.

1.24. Komitee julgustab komisjoni jätkama halduskoostööd käsitlevate varasemate direktiivide tõhususe hindamist.

2. **Kontekst ja komisjoni ettepanekud**

2.1. *Kontekst*

2.1.1. Õiglase ja tõhusa maksusüsteemi saavutamine on üks komisjoni praeguse ametiaja tähtsamatest eesmärkidest ([6]). See eesmärk on COVID-19 kriisi tagajärjel veelgi suurema strateegilise tähtsusega. Aluslepingu kohaselt vastutavad maksueeskirjade eest liikmesriigid. Siiski võivad liikmesriigid kokkuleppeliselt võtta vastu direktiive ja määrusi, et parandada siseturu toimimist. Tõhus rahaliit nõuab sidusat maksupoliitikat ja oma liikmete maksueeskirjade järjepidevust.

2.1.2. COVID-19 puhang on tervel siseturul majandust kahjustanud. Lisaks seisab EL COVID-19 kriisiga silmitsi üleminekuajal, mida iseloomustavad keskkonnaprobleemid, pidevad digiinnovatsioonid ja kasvav kodanikevaheline ebavõrdsus. Liikmesriigid ja Euroopa institutsioonid peavad seetõttu tegema kriisi lahendamiseks ennenägematut tööd, kasutades kõiki olemasolevaid võimalusi ja vahendeid.

2.1.3. Komisjoni ettepanekute ([7]) eesmärk on sobiva lahenduse väljatöötamine COVID-19 kriisile ning keskkonnahoidlikumale ja digitaalsemale majandusele ülemineku juhtimine kooskõlas aluslepingutes sätestatud sotsiaalse turumajanduse põhimõtetega.

2.1.4. Õiglasel ja tõhusal maksustamisel on selles tähtis roll. Kriisi vallandatud suurte probleemide tõhus lahendamine sõltub ühelt poolt paljuski ettevõtete võimalustest jätkata riiklikku ja piiriülest kauplemist võrdsetel tingimustel, mida toetab tõhus ja lihtne maksusüsteem, ning teiselt poolt liikmesriikidest, kes peavad kindlustama omale maksutulu, mida on vaja majanduse elavdamise rahastamiseks kodanike ja ettevõtjate õiglase maksustamise kaudu. Maksupettuse, maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidmise vastane võitlus ja Euroopa ettevõtjate toetamine igapäevase maksuhalduse lihtsustamisel ja ühtlustamisel on praeguste probleemidega toimetulemiseks äärmiselt olulised ([8]).

2.1.5. Maksustamine on ka poliitikavahend, mis aitab saavutada kliimaneutraalsuse eesmärgi 2050. aastaks ([9]) ja teised Euroopa rohelise kokkuleppe keskkonnaeesmärgid ([10]). Seepärast on äärmiselt oluline tuua avaliku sektori eelarvetesse vajalikke maksutulusid, et toetada rohepööret. Samal ajal tuleb majanduspoliitikas tunnistada rahvastiku vananemisega seotud ebasoodsat demograafilist arengut.

([5]) Vt komitee arvamus „ELi tõhusad ja kooskõlastatud meetmed maksupettuste, maksustamise vältimise, rahapesu ja maksuparadiiside vastu“ (ELT C 429, 11.12.2020, lk 6).

([6]) Poliitilised suunised järgmisele Euroopa Komisjonile (2019–2024).

([7]) Vt COM(2020) 312 final, COM(2020) 313 final, COM(2020) 314 final.

([8]) Vt komitee arvamus „ELi tõhusad ja kooskõlastatud meetmed maksupettuste, maksustamise vältimise, rahapesu ja maksuparadiiside vastu“ (ELT C 429, 11.12.2020, lk 6).

([9]) Vt COM(2020) 312 final. Vt ka komitee arvamus „Maksustamismehhanismid CO_2 heite vähendamiseks“ (ELT C 364, 28.10.2020, lk 21).

([10]) Vt COM(2019) 640 final.

2.1.6. Komisjoni ettepanek tõhusama ja õiglasema maksustamise tegevuskava kohta jaguneb kolmeks eraldi osaks. Esiteks avaldati teatis, millega kehtestatakse ühtsel turul ettevõtjate ees seisvate maksutõkete vähendamiseks mõeldud meetmed. Täpsemalt on komisjoni eesmärk püüda lihtsustada makse, et seeläbi parandada ettevõtluskeskkonda. Teiseks esitati seadusandlik ettepanek halduskoostöö direktiivi läbivaatamiseks, võttes kasutusele automaatse teabevahetuse maksuhaldurite vahel, et võimaldada digiplatvormidel müüjate sissetulekute piisavat maksustamist. Kolmandaks avaldas komisjon teatise hea maksuhaldustava kohta ELis ja mujal, et parandada head maksuhaldustava nii liidu jurisdiktsioonis kui ka sellest väljaspool.

2.1.7. Komisjon märgib, et tegevuskava on osa ELi laiemast ja kaugemaleulatuvast maksukavast, mis hõlmab lähitulevikus algatusi mitmes valdkonnas: i) keskkonnamaksud; ii) äriühingu tulumaksu reform, et viia maksustamisõigused vastavusse majandusliku väärtuse loomisega ja kehtestada ettevõtete kasumi tegelik minimaalne maksumäär; iii) soovitus liikmesriikidele seada oma rahalise toetuse andmine ELi ettevõtjatele sõltuvusse sellest, et puuduvad seosed nende ettevõtjate ning liiduga maksualast koostööd mittetegevate riikide ja territooriumide ELi loetellu kantud riikide ja territooriumide ([11]) vahel; iv) kehtestada kord maksustamist käsitlevate ettepanekute vastuvõtmiseks ELi toimimise lepingu artiklis 116 sätestatud seadusandliku tavamenetluse kohaselt.

2.1.8. Komitee on paljudes arvamustes esitanud oma vaateid meetmete kohta, mida on vaja ühtse turu tõhususe parandamiseks, ELi omavahendite suurendamiseks ja maksuküsimustes kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamise algatamiseks. Nüüd palub komitee tegutseda ja võtta võimalikult kiiresti meetmeid seoses komisjoni ettepanekutega õiglase ja lihtsa maksustamise paketi kohta.

2.2. *Õiglase ja lihtsa maksustamise tegevuskava*

2.2.1. Komisjon sätestab teatises maksude lihtsustamise kohta uue lähenemisviisi, milles maksupettuse ja maksudest kõrvalehoidmise vastased meetmed on ühendatud maksumaksjate elu lihtsamaks muutvate meetmetega. Kava hõlmab 25 meedet, mille järkjärguline rakendamine on plaanitud eelolevatele aastatele kuni 2024. aastani ([12]).

2.2.2. Registrisse kandmise kohustustega seoses on kavandatud spetsiifilisi meetmeid (identifitseerimine ja käibemaksukohustuslasena registreerimine). Tulemuslikku ja tõhusat registrisse kandmist peetakse väga oluliseks tagamaks, et kõik maksumaksjad maksavad oma õiglase osa. Seetõttu edendab komisjon meetmeid, et maksumaksjate andmeid sisaldavad andmebaasid toimiksid tõhusalt ja et neid pidevalt ajakohastataks. Registrisse kandmise lihtsust peetakse samuti tähtsaks, eriti kui maksumaksjad liiguvad liikmesriikide vahel.

2.2.3. Aruandluskohustusega seoses kavandatakse veel ühte erimeetmete kogumit. Maksumaksjate aruandlus peaks olema võimalikult tõhus ning põhinema maksumaksja ja maksuhalduri koostööl. Maksudeklaratsioonid peaksid olema lihtsad, nõutavate andmete hulk tuleb hoida minimaalne ning neid tuleb töödelda selge menetluse abil ühe digitaalse teenuse raames. Vastusena COVID-19 pandeemiale on paljud liikmesriigid leevendanud mõningaid käibemaksu tasumise eeskirju.

2.2.4. Lisameetmed peaksid muutma maksude maksmise lihtsamaks, tehes maksumaksjatele kättesaadavaks elektroonilised makseviisid, näiteks nutitelefoni rakendused ([13]). Tasutav maksusumma peaks olema õige algusest peale, et võimaluse korral vältida koormavaid tagasimakse menetlusi. Kui eeldatavalt tuleb teha tagasimakse, peaksid maksuhaldurid seda käsitlema kiiresti, et vältida maksumaksjate rahavooprobleeme.

2.2.5. Komisjoni tegevuskava põhieesmärk on tagada maksumaksjatele õiguskindlus ning vaidluste tekkimise korral nende tulemuslik lahendamine. Vaidlusi tuleks ennetada ja nende tekkimise korral tuleks need liikmesriikide vahel kiiresti lahendada kooskõlas nende õigussüsteemi ja Euroopa Liidu õigusega.

([11]) Säte puudutab asjakohaste nõukogu järelduste I lisas esitatud jurisdiktsioone. Loetelu ajakohastatakse regulaarselt: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tax-common-eu-list_en

([12]) Need meetmed on loetletud dokumendis COM(2020) 312 final.

([13]) Euroopa Komisjon (2018). „Study on tax compliance costs for SMEs“ (Uuring VKEde maksukuulekuskulude kohta).

2.2.6. Komisjon peab oluliseks võimalust arusaamatustesse selgust tuua või need ära klaarida, et vältida vaidluse pingelisemaks muutumist. Seepärast julgustatakse kohtumenetlusi vältima ja lahendama pooleliolevad juhtumid kiiresti, et säästa nii maksumaksjate kui ka maksuhaldurite aega ja raha. Sellega seoses on osa sidusrühmi juba andnud teada, et nad eelistavad ELi tasandil täiendavat sekkumist, et vaidlusi ennetada ja lahendada ([14]).

2.3. *Maksuhaldurite halduskoostöö*

2.3.1. Euroopa Liit on viimastel aastatel maksuhaldurite asjakohase koostöö kaudu keskendunud maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise ja agressiivse maksuplaneerimise vastu võitlemisele ning läbipaistvuse suurendamisele. Ehkki teabevahetuses on tehtud suuri edusamme, rõhutatakse komisjoni ettepanekus praeguste sätete edasise tõhustamise vajadust.

2.3.2. Komisjon püüab eelkõige paremini käsitleda majanduse digitaliseerimisega kaasnevaid raskusi, võttes eritähelepanu alla digiplatvormid, mis muudavad maksustatavate sündmuste jälgimise ja tuvastamise maksuhaldurite jaoks väga keeruliseks. ([15]) Kui tehingud tehakse teises liikmesriigis või ELi-välises jurisdiktsioonis asutatud digiplatvormi kasutamise teel, muutub probleem tõsisemaks ([16]).

2.3.3. Digiplatvormide haldurite esindajad paistavad olevat üksmeelel, et paljude erinevate riiklike aruandlusnõuete asemel oleks platvormide kaudu teabe kogumiseks vaja standarditud ELi õigusraamistikku, ning et käibemaksu valdkonnas kasutatusel oleva ühtse kontaktpunktiga sarnanev lahendus võib pakkuda eeliseid.

2.3.4. Taotluse alusel toimuva teabevahetuse küsimuses keskendutakse komisjoni ettepanekus eeldatava asjakohasuse mõistele. Artiklis 5a on sätestatud teabetaotluse korral kohaldatava eeldatava asjakohasuse nõude määratlus, sätestades standardi ja menetlusnõuded, mida asjaomane asutus peab järgima. Teabetaotlus võib olla seotud ühe või mitme maksumaksjaga, kui nad on individuaalselt tuvastatud. Eeldatava asjakohasuse nõuet ei tuleks kohaldada, kui teabetaotlus saadetakse pärast piiriülese eelotsuse või siirdehinna eelkokkuleppe kohta teabe vahetamist.

2.3.5. Enne teabe taotlemist peab maksuhaldur olema kasutanud kõiki tavapäraseid teabeallikaid, mida ta sai nõutud teabe saamiseks kasutada, ning kõiki olemasolevaid vahendeid. Seda kohustust siiski ei kohaldata, kui taotluse esitanud asutusel esineb seda täites ebaproportsionaalseid raskusi ja see võib ohustada tema eesmärkide saavutamist. Kui taotluse esitanud asutus ei täitnud kõnealust kohustust, võib taotluse saanud asutus teabe esitamisest keelduda.

2.3.6. II jao A osas sätestatakse ühisauditite tegemise õigusraamistik. Ühisaudit on seega määratletud kui haldusuurimine, mille teevad ühiselt kahe või enama liikmesriigi pädevad asutused. Asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused vaatavad kooskõlastatud viisil ja oma õigussüsteemi kohaselt läbi juhtumid, mis on seotud ühe või mitme maksusubjektiga, kes pakuvad neile ühist või täiendavat huvi.

2.4. *Hea maksuhaldustava ELis ja mujal*

2.4.1. Euroopa Komisjoni teatis „Hea maksuhaldustava ELis ja mujal“ algab tõdemusega, et õiglane maksustamine on ELi sotsiaalse ja majandusliku mudeli jaoks keskse tähtsusega ning et hea maksuhaldustava on õiglase maksustamise ja seda mudelit toetavate jätkusuutlike tulude alus ([17]). Teatises esitatakse ettepanekud: i) reformida äriühingute maksustamise käitumisjuhendit; ii) vaadata läbi maksualast koostööd mittetegevate riikide ja territooriumide loetelu ning iii) edendada head maksuhaldustava rahvusvahelisel tasandil.

([14]) Maksustamise valdkonna halduskoostööd käsitleva direktiivi hindamiseks korraldatud avaliku konsultatsiooni vastused on kokkuvõtlikult esitatud järgmise dokumendi 2. lisas: komisjoni talituste töödokument, milles käsitletakse nõukogu direktiivi 2011/16/EL (maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta) hindamist (SWD (2019) 328 final).

([15]) Üha enam nõutakse registreerimist igas liikmesriigis. See suurendaks halduskoormust ja raskendaks VKEde laienemist uutesse riikidesse ja piirkondadesse.

([16]) Ettepanek: nõukogu direktiiv maksustamisalase halduskoostöö kohta (COM(2020) 314 final).

([17]) Teatis „Hea maksuhaldustava ELis ja mujal“ (COM(2020) 313 final).

2.4.2. Äriühingute maksustamise käitumisjuhend (edaspidi „käitumisjuhend“) ([18]) on olnud alates selle koostamisest 1997. aastal ELi peamine vahend kahjuliku maksukonkurentsi ärahoidmiseks, kehtestades õiglase maksukonkurentsi põhimõtted, ja selle alusel tehakse kindlaks, kas maksukord on kahjulik või mitte ([19]).

2.4.3. Käitumisjuhend vajab vaatamata selle edukusele ajakohastamist. Maksukonkurentsi olemus ja vorm on viimastel aastatel oluliselt muutunud globaliseerumise, digitaliseerimise ja rahvusvaheliste ettevõtete rolli suurenemise tõttu maailma majanduses ning mõnes liikmesriigis kehtestatud keeruliste sooduskavade tõttu.

2.4.4. Täpsemalt soovib komisjon laiendada juhendi kohaldamisala, et see hõlmaks kõiki meetmeid, mis võivad põhjustada ebaõiglast maksukonkurentsi. Juhendit tuleks ka ajakohastada, et tagada võimalikult paljude väga madalate maksumäärade juhtumite nõuetekohane uurimine nii ELis kui ka väljaspool seda.

2.4.5. Juhendis kehtestatud põhimõtted kuuluvad kriteeriumide hulka, mille alusel hinnatakse koostööd mittetegevate maksujurisdiktsioonide ELi loetelus esitatud kolmandaid riike. Komisjon kavatseb läbi vaadata ELi loetelu geograafilise kohaldamisala, ajakohastades algset tulemustabelit, mida kasutati selleks, et valida sõelumiseks välja kõige asjakohasemad jurisdiktsioonid.

2.4.6. Arutelus ELi loetelu geograafilise kohaldamisala üle võetakse arvesse ka kriteeriume, millele valitud jurisdiktsioonid peavad vastama. ELi loetelu kohaldamisalasse praegu kuuluvate jurisdiktsioonide väljajätmine mõjutaks võrdseid tingimusi ja kahjustaks positiivset tööd, mida enamik neist jurisdiktsioonidest on juba teinud. Siiski tuleks kaaluda, kas ELi loetellu kandmise kriteeriume saaks kohaldada teatavate jurisdiktsioonide suhtes sihipärasemalt.

2.4.7. Komisjon rõhutab dialoogis kolmandate riikidega – ja kooskõlas ELis omaksvõetud lähenemisviisiga – ka keskkonnaeesmärke ja põhimõtet „saastaja maksab“, millega nõutakse negatiivsetele keskkonna välismõjudele hinna määramist. Komisjoni teatise kohaselt ei ole piisavalt uuritud, kuidas keskkonnamaksud saavad globaalsel tasandil aidata kaasa kestlikule arengule ja õiglasemale ühiskonnale arengumaades. Laiem koostöö kodanikuühiskonna organisatsioonidega võib aidata selles valdkonnas teadlikkust suurendada.

2.4.8. Komisjon arvab praeguse hea haldustava standardite ja ELi vahendite kasutamise vahelise juriidiliselt siduva seose rakendamise alusel, et neid vahendeid saaks paremini kasutada, et tugevdada hea maksuhaldustava põhimõtteid ([20]). Sellega seoses kutsub komisjon ka liikmesriike tungivalt üles kajastama ELi nõudeid nii oma riiklikus rahastamispoliitikas kui ka tugipankade ja arenguagentuuride vastavuseeskirjades.

([18]) Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 1. detsembri 1997. aasta resolutsioon äriühingute maksustamise käitumisjuhendi kohta (EÜT C 2, 6.1.1998, lk 2).

([19]) Komisjoni seisukohad vastavalt kahjuliku ja õiglase maksukonkurentsi kohta on aja jooksul leidnud erinevalt väljendamist. Äriühingu tulumaksu ühtse konsolideeritud maksubaasi direktiivi eelnõus rõhutas komisjon, et määradel põhinev õiglane maksukonkurents on läbipaistvam ja seda tuleb soodustada. COM(2011) 121 final, lk 4. 2020. aastal esitatud teatises „Hea maksuhaldustava ELis ja mujal“ leitakse, et maksukonkurents ei ole iseenesest problemaatiline, küll on aga vaja ühiseid põhimõtteid selle kohta, kuidas riigid oma maksukorda kasutavad. COM(2020) 313 final, lk 3. Niisiis võib tõdeda, et on nii hea maksukonkurents kui ka kahjulik, ebaõiglane maksukonkurents. Liikmesriigid otsustavad maksukorra üle ise, kuid seda tuleb teha avatud ja läbipaistval viisil, juhindudes aluslepingutest ning hoidudes kahjulikest ja diskrimineerivatest eeskirjadest. EL ja liikmesriigid peavad tagama hästitoimiva ühtse turu, kus piisav lähenemine toimub ka maksuküsimustes.

([20]) Mitmete rahastamisvahendite puhul on välistatud maksudest kõrvalehoidmist soodustavate projektide rahastamine. Vt finantsmäärus, Euroopa Kestliku Arengu Fond (EFSD), Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI) ja välislaenude andmise volitus (ELM). Vt komisjoni teatis uute maksustamise vältimise vastaste nõuete kohta ELi õigusaktides, millega reguleeritakse eelkõige rahastamis- ja investeerimistoiminguid (C(2018) 1756, 21.3.2018).

2.4.9. Samuti soovitas komisjon liikmesriikidel seada rahalise toetuse eraldamise sõltuvusse sellest, et toetusesaajast ettevõtjate ja maksustamise vallas koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide loetellu kantud jurisdiktsioonide vahel ei tohi olla maksustamisega seotud seoseid. Komisjon lisab siiski, et nendele ettevõtetele, millel on jurisdiktsioonide loetletus majanduslikult ulatuslik esindatus (personali, seadmete, vara ja ruumide toel), tuleks pakkuda erandi võimalust. Liikmesriikide jõupingutusi selles valdkonnas peab rakendama järjepidevalt, et tagada rahvusvaheliste maksude õiglus.

3. **Üldised ja konkreetsed märkused**

3.1. *Õiglase ja lihtsa maksustamise tegevuskava*

3.1.1. Komitee toetab komisjoni õigusaktide ettepanekuid ja kiidab komisjoni koordineerimist üleilmse üksmeele saavutamiseks OECD / kaasava raamistiku tasandil peetud globaalsete arutelude teel ([21]). Komitee juhib eriti tähelepanu vajadusele jõuda OECD / kaasava raamistiku tasandil riikide vahel kiiresti kokkuleppele maksustatava kasumi jaotamise ühtsetes eeskirjades, sest majanduses toimub kiire digiüleminek ja vaja on tõhusalt võidelda maksustamise vältimise vastu.

3.1.2. Komitee kiidab heaks ka komisjoni ettepanekute väljatöötamiseks ja uuritavate õigusaktide sätetes kajastuva omaksvõetud reguleeriva lähenemisviisi. Eesmärk on parandada maksustamissüsteemide üldist tõhusust, et süsteemid oleksid õiglased ja seega tagaksid ühelt poolt avaliku sektori poliitika elluviimiseks vajaliku tulu ning teiselt poolt tööhõive ja majanduskasvu võimalused.

3.1.3. Komitee jagab komisjoni seisukohta, et maksupettus ja maksudest kõrvalehoidmine ohustavad endiselt riigi rahandust, eriti kriisi ajal, nagu näitavad selgelt ettepanekutes meeldetuletatud hiljutised hinnangud. Üksikisikute kõrvalehoidmise tõttu rahvusvahelistest maksudest, mis hõlmavad üksikisiku tulumaksu, kapitali tulumakse ning omandi- ja pärandimakse, jäi komisjoni hinnangul ELis 2016. aastal saamata maksutulu hinnanguliselt 46 miljardit eurot. Käibemaksudest saamatajäänud tulu küündib seevastu hinnanguliselt 140 miljardi euroni, millest 50 miljardit on seotud piiriülese pettusega ([22]). Iga liikmesriik peab käibemaksu alalaekumise probleemi lahendamiseks tugevalt pingutama.

3.1.4. Komitee peab rõõmustavaks asjaolu, et äriühingu tulumaksu vältimisest tulenev hinnanguline alalaekumine väheneb, ulatudes umbes 35 miljardi euroni aastas, võrreldes komisjoni varasema hinnanguga (umbes 50–70 miljardit eurot).Komisjon analüüsis ka sellise paranemise ja komisjoni eelmise koosseisu maksustamise vältimise vähendamiseks tehtud seadusandliku töö vahelist seost (viie aasta jooksul anti välja üle 20 maksudirektiivi) ([23]).

3.1.5. Et täielikult toetada COVID-19 kriisist tingitud raskuste ajal üksikisikuid ja ettevõtjaid, julgustab komitee komisjoni tegema jätkuvalt tööd maksukohustuste täitmisega seotud kulude vähendamiseks. Maksukuulekuskulud on suurte ettevõtete jaoks hinnanguliselt ligikaudu 2 % tasutud maksudest, samal ajal kui kui VKEde puhul moodustavad need hinnanguliselt umbes 30 % tasutud maksudest.

3.1.6. Võttes arvesse praegust 27 erinevast maksusüsteemist tingitud keerulist olukorda ja mõeldes sellele, kui raskeks teeb selline mudelite paljusus elu piiriüleselt tegutsevatele ettevõtjatele ja üksikisikutele, innustab komitee liikmesriike oma maksuaruandluse nõudeid ühtlustama ja maksuhaldurite koostööd parandama. Käitumisjuhendi töörühma taasalustatud ja laiendatud töös tuleb kõrvaldada kahjustavad maksumeetmed, et luua võrdsed võimalused, ning aitama koos seadusandlike reformidega edendada piisavat maksude ühtlustamist, et vältida ebaausat maksukonkurentsi.

([21]) Vt komitee arvamused „ELi tõhusad ja kooskõlastatud meetmed maksupettuste, maksustamise vältimise, rahapesu ja maksuparadiiside vastu“ (ELT C 429, 11.12.2020, lk 6); „Maksustamine digitaalmajanduses“ (ELT C 353, 18.10.2019, lk 17) ja „Hargmaiste ettevõtjate digitaalmajandusest saadud kasumi maksustamine“ (ELT C 367, 10.10.2018, lk 73).

([22]) Vt ka „Käibemaksulõhe – ELi liikmesriikidel jäi 2018. aastal saamata 140 miljardit eurot käibemaksutulu ja 2020. aastal võib see summa koroonaviiruse tõttu suureneda“, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_20_1579.

([23]) On muidki hinnanguid, näiteks hindab Euroopa Parlament finantskuritegude, maksudest kõrvalehoidmise ja maksustamise vältimisest tuleneva kahju 190 miljardile eurole. Võttes aluseks OECD ulatusliku töö maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise aruandes (meede 11), ulatus saamata jäänud maksutulu kogu maailmas enne maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise vastaste meetmete rakendamist umbes 100–240 miljardi USA dollarini ehk 0,35 protsendini maailma SKPst. Euroopa Komisjoni hinnangul moodustas ELi osa ligikaudu 50–70 miljardit eurot, enne kui liikmesriigid leppisid kokku I ja II maksustamise vältimise vastases direktiivis.

3.1.7. Komisjoni kavandatud 25 meedet tunduvad mõistlikud. Komitee toetab neid igati. Enamik neist on seotud käibemaksuga, mis on asjakohane, kuna selles valdkonnas jääb saamata väga suur osa maksutulust. Meetmeid on siiski kirjeldatud väga lühidalt ja praegu on raske täielikult hinnata nende konkreetset mõju Euroopa kodanike ja ettevõtjate igapäevaelule. Liikmesriigid peavad otsustavalt tegutsema, et tagada riiklike eeskirjade täitmine ja vähendada riigis käibemaksuprobleeme, tehes samal ajal tihedamat piiriülest koostööd.

3.1.8. Ühtse käibemaksukohustuslasena registreerimise kasutuselevõtt ühtse kontaktpunkti pideva laiendamise abil (nagu e-kaubanduse paketis) on väga tervitatav. Ehkki ei esitata täpsemaid üksikasju selle sätte alla kuuluvate sektorite kohta, võiks ühtse kontaktpunkti laiendamist nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ ([24]) (käibemaksudirektiiv) artiklitele 36–39, hõlmates ettevõtjalt tarbijale tehtavad kaubatarned, lugeda väga oluliseks sammuks. Näiteks ühtse kontaktpunkti süsteemi laiendamine gaasi ning elektri-, soojus- ja jahutusenergia piiriülesele tarnele (käibemaksudirektiivi artikkel 39) võib aidata ka süvendada ELi energiaturgu ning toetada energiasüsteemi ümberkujundamist.

3.1.9. Komitee pooldab Euroopa Komisjoni ettepanekut käibemaksu aruandlusnõuete ajakohastamise ja ühtlustamise kohta tehingupõhise (reaalajas) aruandluse ja e-arvete laiema kasutamise teel. Tehingupõhine aruandlus võimaldab maksuhalduritel saada reaalajas täieliku ülevaate erinevatest tarneahelatest, tänu millele oleksid auditid sihipärasemad ning pettusi ja võimalikke maksuriskiga ettevõtjaid saaks palju varem avastada. Aruandlusnõudeid peaks siiski olema lihtne täita ja need ei tohi kaasa tuua suuri halduskulusid või kulukaid investeeringuid, eriti VKEde jaoks ([25]). E-arvete laiem kasutamine ja ühtlustatud e-arvete standard vähendaks ettevõtjate hoiu- ja nõuete täitmisega seotud kulusid ning aitaks võidelda käibemaksupettuse vastu.

3.1.10. Komiteel on heameel ka finantsteenuste käibemaksustamise võimaliku läbivaatamise üle. Paljud ettevõtjad peavad kandma lisakulusid, sest mõned ettevõtted ja finantsasutused ei ole käibemaksukohustuslased. Lisaks ei saa maksuvabastusega äriüksused sisendkäibemaksu eest soodustust taotleda, kui loodud lisandväärtus ei ole käibemaksustatav. See on keeruline küsimus ja komitee ootab sellega seoses kõikehõlmava mõjuhindamist. Komitee märgib, et käibemaksutulude suurenemisel oleks positiivne mõju ka ELi eelarvele.

3.1.11. Komitee märgib, et käibemaksupettuste vastu võitlemiseks on liikmesriikidel võimalus kasutada pöördmaksustamise süsteemi. Sellist võimalust on kasutatud käibemaksu karussellpettuste puhul. Komitee kutsub komisjoni üles hindama, milline meetod on karussellpettuste vastu võitlemisel kõige tõhusam ja kõige väiksema halduskoormusega.

3.1.12. Maksuhaldurid eeldavad, et maksumaksjad annavad neile õiget teavet ja mõned liikmesriigid on selle partnerluse tugevdamiseks loonud maksukuulekusealase koostöö kavad. Kahjuks kasutatakse neid kavu praegu ainult riigi tasemel. Komitee toetab selles kontekstis komisjoni algatust – ELi maksukuulekuse alase koostöö raamistikku –, mis põhineb maksuhaldurite suuremal usaldusel ja koostööl piiriüleste maksuküsimuste lahendamisel. Selles raamistikus on tähtis VKEsid suuremate ettevõtetega võrdväärselt kohelda.

3.1.13. Praegu ei ole siiski veel selge, kuidas see ELi maksukuulekuse alase koostöö raamistik praktikas toimima hakkab. Komitee on valmis asjakohast arengut hindama ning andma arendus- ja rakendusprotsessi käigus konstruktiivse panuse.

3.1.14. Esmapilgul näib komisjoni kavandatud ennetav dialoog piiriüleste maksuvaidluste lahendamiseks kasulik ja positiivne areng, eriti arvestades, et ärikogukond on juba ammu selle kehtestamist palunud. Mitme liikmesriigi ühtlustatud lähenemisviis oleks väga teretulnud, ehkki tuleb veel hinnata, kuidas seda konkreetselt rakendada, alustades praegusest heterogeensest reguleerivast stsenaariumist ([26]).

([24]) Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347 11.12.2006, lk 1).

([25]) On palju häid näiteid selle kohta, kuidas riigid on vähendanud käibemaksu alalaekumist. Üks selline näide on Eestis 2014. aastal elluviidud reform.

([26]) Vt komitee arvamust „Topeltmaksustamisega seotud vaidluste lahendamise mehhanismide parandamine“ (ELT C 173, 31.5.2017, lk 29).

3.1.15. Maksutagastuse küsimus on alati väga oluline, eriti aga praegusel kriisiajal, mil nii üksikisikuid kui ka ettevõtjaid ohustab tõsiselt vähene likviidsus. Paljud riigid kiirendasid COVID-19 pandeemia ajal käibemaksu ja üldiselt ka muude tagasimaksete tegemise kiirust selleks, et tagada ettevõtjatele piisavad sularahavarud ennenägematu ja raske majandusolukorraga toimetulemiseks.

3.1.16. Kuna mõnel ettevõtjal on juba likviidsusega seotud probleeme, võidakse arved tasuda alles maksetähtaja lõpus või need üldse maksmata jätta, mis tähendab seda, et arvetele käibemaksusumma lisanud ettevõtjad peavad nõutud käibemaksusumma asjaomasel deklareerimisperioodil maksuhaldurile deklareerima enne nende käibemaksusummade laekumist (nn halvad laenud). Komitee palub seda silmas pidades Euroopa Komisjonil tungivalt hinnata, kuidas saaks juurutada lihtsama ja ühtsema halbadelt laenudelt deklareeritud käibemaksu hüvitamise mehhanismi. See mehhanism peaks tagama, et käibemaks, mida ettevõtjad ei ole veel oma klientidelt saanud, ent mille nad on juba maksuhaldurile tasunud, oleks võimalik maksuhaldurilt kiiresti ja õigel ajal tagasi nõuda.

3.1.17. Komitee nõuab tungivalt, et riiklikud maksuhaldurid jätkaksid nii otseste kui ka kaudsete maksude tagasimaksete kiiret haldamist, soovitades Euroopas kasutusele võtta ühtlustatud haldusviisi ja märkides, et piiriülestelt portfelliinvesteeringutelt kinnipeetevate maksude ühtne süsteem oleks esimene samm õiges suunas.

3.1.18. Maksupettuse, maksudest kõrvalehoidmise ja seonduvate kuritegudega tegelevad liikmesriikide kohtud väga erineva kriminaalõiguse alusel. Kuid nendel maksukuritegudel on sageli riigiülene mõõde. Komitee leiab, et nii seda kui ka karistuse struktuuri on oluline arvesse võtta, eriti liikmesriikide ühisauditite puhul. Tuleks hinnata liikmesriikide erinevate karistuste mõju.

3.1.19. Komiteel on heameel komisjoni algatuse üle seoses soovitusega, milles käsitletakse maksumaksjate õigusi ühtsel turul. Liikmesriikidele ülevaate andmine maksustamise lihtsustamise ja digiteerimise parimatest tavadest võib siluda maksumaksjate ja maksuhaldurite suhteid kogu ELis, parandada kodanike maksualast teadlikkust ja suurendada tulude kogumist. Komitee peab seda heaks näiteks pehme õiguse algatuse kohta.

3.2. *Maksuhaldurite halduskoostöö*

3.2.1. Komitee toetab komisjoni otsust seadusandliku sekkumise kohta, mille eesmärk on tugevdada maksuhaldurite koostööd ja suurendada siseturul rakendatavate menetluseeskirjade ühtlustatust.

3.2.2. See ettepanek on täielikult vastavuses ELi toimimise lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega, kuna sellega nähakse ette Euroopa seadusandja sekkumine küsimustes, mida liikmesriigid ei saa piisavalt reguleerida.

3.2.3. Komitee toetab kavatsust tugevdada Eurofisci volitusi, et sellest saaks piiriüleste maksukuritegude tugikeskus.

3.2.4. Direktiivi kehtivate sätete rakendamine on tõestanud, et liikmesriikide vahel on olulisi erinevusi, kuna mõned liikmesriigid on valmis täielikult koostööd tegema ja teavet vahetama, teised aga soovivad piiranguid või on isegi teabe vahetamise vastu.

3.2.5. Komitee toetab digiplatvormide läbipaistvamaks muutmiseks tehtavaid jõupingutusi, mille eesmärk on vältida sissetulekute ebaühtlast deklareerimist, millega kaasneb suur maksudest kõrvalehoidmise oht. Kuigi mõned liikmesriigid on oma õigussüsteemis kehtestanud aruandluskohustuse, näitavad kogemused, et maksudest kõrvalehoidmise vastased riigisisesed õigusnormid ei ole alati läbinisti tõhusad, eriti piiriülese tegevuse puhul. Õiguskindlust ja selgust saab seega tagada ühtsete aruandlusnõuete ja maksuvormide kehtestamise abil, mida kohaldatakse kõigi liikmesriikide suhtes.

3.2.6. Komitee kiidab heaks ka komisjoni ettepaneku riiklike maksuhaldurite koostöökorra kohta, kuna väljapakutud muudatused ei näi ületavat tõhusama teabevahetuse ja parema halduskoostöö tagamise eesmärkide saavutamiseks vajalikke piire.

3.2.7. Nende platvormihaldurite puhul, kes ei täida deklareerimiskohustusi, mis on sätestatud maksustamisalase halduskoostöö (DAC7) direktiivi ettepaneku artiklis 25a, isegi kui see kuulub riikliku pädevuse alla, tuleb tõhususe tagamiseks kohaldada karistamissüsteemi kõigis riikides võimalikult ühesuguselt.

3.2.8. Kuna kindlakstehtud moonutused platvormihaldurite tegevuses seoses siseturu toimimisega ulatuvad ühe liikmesriigi piirest väljapoole, on probleemide tõhusaks lahendamiseks vaja minimaalse sekkumisena ELi ühiseid eeskirju. Seda silmas pidades julgustab komitee komisjoni, et see arendaks oma rolli ja koostöö ulatust OECDs majanduse digiülemineku valdkonnas, et kõigi riikide maksuhaldurid lahendaksid üleilmseid probleeme ühtselt.

3.2.9. Artikli 12a lõikes 6 on sätestatud, et ühisaudit viiakse läbi vastavalt auditi toimumise liikmesriigis kohaldatavatele menetluspõhimõtetele. Ühisauditi käigus kogutud tõendeid peaksid vastastikku tunnustama kõik osalevate liikmesriikide pädevad asutused.

3.2.10. Komitee rõhutab, et ühisauditeid, mis on põhimõtteliselt kasulik ja väga tõhus töövahend, tuleks teha silmas pidades maksumaksjate põhiõigusi ja järgides rangelt Euroopa Liidu põhiõiguste harta põhimõtteid ([27]), mis puudutab kaitseõigust ja nendega seonduvate menetlus- ja oluliste eeskirjade prognoositavust ning selliseid tõendeid, mida süüdistust ettevalmistavad maksuhaldurid koguvad võimalike sanktsioonide rakendamiseks.

3.2.11. Eelkõige peaksid maksuhalduritele edastatavad andmekogumid olema määratletud selliselt, et need hõlmaksid üksnes miinimumandmeid, mis on vajalikud nõuetele mittevastava andmete piiratud esitamise või esitamata jätmise tuvastamiseks kooskõlas kohustustega, mis on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruses ([28]), mida tuleks hoolikalt tõlgendada ja millest tuleks rangelt kinni pidada. Igasugune võimalik negatiivne mõju isikuandmetele tuleks minimeerida piisavate IT- ja menetluslike meetmete abil, pöörates eritähelepanu andmete kogumisele, laiendamisele ja edasisele säilitamisele.

3.2.12. Komitee rõhutab, et isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt peab rühmataotluste kasutamine olema põhjendatud ja seda tuleb teha hoolikalt, et mitte rikkuda füüsiliste ja juriidiliste isikute õigusi ning sellega ei tohi kaasneda sihipäratuid päringuid.

3.2.13. Komitee julgustab komisjoni jätkama halduskoostööd käsitlevate varasemate direktiivide tõhususe hindamist ([29]).

3.3. *Hea maksuhaldustava ELis ja mujal*

3.3.1. Komitee nõustub komisjoni käsitlusviisiga, et hea maksuhaldustava – õiglase maksustamise alus – nõuab maksustamise läbipaistvust tänu maksuhaldurite vahelisele teabevahetusele, õiglast maksukonkurentsi, kahjulike maksumeetmete puudumist ja rahvusvaheliselt kokkulepitud standardite kohaldamist. Samuti on komitee nõus Euroopa Parlamendiga, et EL peaks võtma otsustavaid meetmeid kahjuliku maksukonkurentsi, agressiivse maksuplaneerimise, iseäranis maksuparadiiside vastu.

3.3.2. Komitee toetab komisjoni algatust käitumisjuhend läbi vaadata ja kiidab asjaolu, et komisjoni ettepanekus on nõuetekohaselt arvestatud OECD tööga ja rahvusvaheliselt kokkulepitud standardite omaksvõtmisega, eriti seoses üldiste põhimõtetega, mis aitavad saavutada äriühingute tegeliku minimaalse maksumäära.

3.3.3. Komitee hinnangul tuleks käitumisjuhendi tulemust ja saavutusi tihedamini värskendada ja kodanikuühiskonnale ligipääsetavaks teha, mis vastaks komisjoni eesmärgile muuta tegevusjuhendiga seotud konkreetne tegevus ja tulemused läbipaistvamaks.

([27]) Vt Euroopa Liidu põhiõiguste harta (ELT C 202, 7.6.2016, lk 389).

([28]) Komisjoni talituste töödokument, milles käsitletakse nõukogu direktiivi 2011/16/EL (maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta) hindamist (SWD(2019) 328 final) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([29]) SWD(2019) 327 final.

3.3.4. Komisjoni lähenemisviisis tunnistatakse, et maksukonkurents ei ole eraldiseisev probleem. ([30]) Siiski on nii komisjon kui ka Euroopa Parlament korduvalt väljendanud muret ELis esineva ebaõiglase maksukonkurentsi pärast, mis soodustab maksustamise vältimist. Komitee leiab, et selle keerulise probleemi lahendamiseks tuleb tublisti tööd teha. Hiljuti võttis komitee vastu arvamuse ([31]), milles teeb ettepaneku luua Euroopa pakt, et võidelda tõhusalt maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise, maksustamise vältimise ja rahapesu vastu. Komitee kutsus Euroopa Komisjoni üles looma poliitilise algatuse, millesse on kaasatud valitsused ja teised ELi institutsioonid, et saavutada kõnealune eesmärk, edendades vajalikku konsensust ja kaasates kodanikuühiskonda. Liikmesriikide koostöö peab olema selle pakti peamine tugisammas.

3.3.5. Käitumisjuhendi rakendusala laiendamine ELis nii, et see hõlmaks muidki maksukonkurentsi ohustavaid meetmeid, on samuti regulatiivne valik, mida komitee toetab. Hiljaks on jäädud käitumisjuhendi ajakohastamisega, et tagada selliste süsteemide uurimine, mis viib väga madala maksumäära või maksustamata jätmiseni nii ELis kui ka mujal. Kuid juhend ei ole siduv vahend ja selles tuleb tegeleda nende küsimustega, mida Euroopa õigus ei reguleeri.

3.3.6. Komisjon väidab samuti, et loetellu kandmise protsess tuleks kolmandate riikide jaoks selgemaks muuta, et jurisdiktsiooni loetellu lisamine või sellest välja jätmine oleks läbipaistvam. Hea oleks ELi liikmesriikides vastuvõetud standardeid rohkem ühtlustada ning riiklikke loetelusid ja ELi loetelu omavahel paremini kooskõlastada, kuna EL ja mitmed liikmesriigid järgivad erinevaid standardeid, mis võib tekitada segadust.

3.3.7. Komisjon hindab ka nn maksuparadiiside musta nimekirja, mis on kehtinud alates 2017. aastast, ning on uurinud sadu kahjulikke maksukordi kogu maailmas, kusjuures paljud loetletud jurisdiktsioonid on võtnud nõukogu ees kohustuse tegeleda ebaausa maksukonkurentsi ja piiratud läbipaistvuse küsimustega. Komitee kiidab heaks komisjoni seisukoha, et aeg on loetelu üle vaadata ja mõelda, kuidas seda tõhusamaks ja õiglasemaks muuta, võttes arvesse globaalse digimajanduse uusi probleeme. Komitee toetab komisjoni kriteeriumi võimaldada konkreetsetel madala riski või vähese suutlikkusega jurisdiktsioonidel, kes on loetellu kantud või loetellu kandmise ohus, parandada mõistliku aja jooksul oma hea maksuhaldustava ja läbipaistvuse standardeid.

Brüssel, 24. veebruar 2021

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Christa SCHWENG

([30]) Iseenesest mõistetavalt eristavad nii komisjon kui ka OECD head ja läbipaistvat maksukonkurentsi kahjulikust ja ebaõiglasest maksukonkurentsist.

([31]) Vt komitee arvamus „ELi tõhusad ja kooskõlastatud meetmed maksupettuste, maksustamise vältimise, rahapesu ja maksuparadiiside vastu“ (ELT C 429, 11.12.2020, lk 6).